

[„Jsoucno“]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2002](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2002](#)

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 24. 12. 2002

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 24. 12. 2002

[„Jsoucno“]

Naše chápání „jsoucna“ (rozumí se pravého jsoucna, hromady necháváme zatím stranou, i když to je v napětí a rozporu s vědeckým chápáním, zejména ve vědách tzv. exaktních, které se prakticky výhradně soustřeďují na hromady a nechávají zase zcela stranou okolnost, že každá taková hromada je hromadou něčeho, co sice mohou být další, menší hromady, ale co vposledu může a musí být hromadou něčeho, co už hromada není, ale co jsou „pravá jsoucna“) se omezuje na to, co se nám právě (aktuálně) ukazuje. Naučili jsme se také jednotlivé úkazy spojovat (ve své paměti, ale zejména ve svém porozumění) takovým způsobem, že je chápeme jako úkazy téhož „jsoucna“, jež se v nich ukazuje. Tím ovšem nutně překračujeme rámec toho, co se ukazuje, musíme jednak domýšlet k onomu „jsoucnu“ (jakožto „témuž“) ještě i to, co se (nám) neukazuje, ale co by se nám ukazovalo, kdybychom změnili své stanoviště nebo kdybychom na jsoucnu nějak zapracovali, do jsoucna nějak zasáhli. Tak se kupř. vždycky domýšlíme, že určité jsoucno má kromě té stránky, která se nám ukazuje (otvírá, tedy stránky nám přivracené) ještě i jiné stránky (ne takové, které se nám neotvírají, nýbrž na něž nedohlédneme, jež nedoslechneme atd., ale mohli bychom se o to docela úspěšně aktivně pokusit), tedy stránky od nás odvrácené, neboť i tyto od nás právě (aktuálně) odvrácené stránky ke onomu „témuž“ jsoucnu bytostně náleží. Ale na základě jistých „tragičtějších“ zkušeností si (zvláště v případě živých bytostí nám nějak blízkých nebo dokonce jiných bytostí lidských) si k celku příslušného „jsoucna“ domýšlíme i takové rovněž právě aktuální stránky, které se nám nemohou otevřít, které nám nemohou být přístupné, aniž bychom ono jsoucno nějak narušili, porušili, poškodili. Ale ani to není ještě zdaleka vše: musíme si přimýšlet k tomu, co se nám právě aktuálně ukazuje, i k tomu, co by se nám eventuálně mohlo ukázat (rovněž právě nyní), kdybychom změnili své stanoviště nebo nějak do jsoucna zasáhli, ještě ty stránky, které nepochybně k onomu jsoucnu náleží, ale které se nám nemohou otevřít a ukázat nejenom teď, ale buď (už) nikdy, protože se už ukázaly (a jako ukaz pominuly), anebo které se nám rozhodně neukáží a ani nemohou ukázat teď, protože čas jejich ukázání ještě nenadešel. A zatímco ty stránky, které se už ukázaly, jsou relativně jednoznačné (což není příliš vhodný termín), ty, které se ukázat teprve mají, zdaleka tak jednoznačné nejsou, neboť představují spíše větvící se cesty příštího dění jsoucna (jakožto události), o kterých ještě není s jednoznačností rozhodnuto. Soubor těch prvních, již se ukázavších stránek, můžeme nazvat „bylostí“ jsoucna (v daném momentu dění), zatímco soubor těch druhých, o nichž ještě není pevně rozhodnuto, které se „aktualizují“ a které nikoliv, nazveme „budostí“ jsoucna. Právě na tom se ukazuje omezení starořeckého filosofického chápání jsoucna jako aktuálně jsoucího, pokud jest, že představuje základní překážku jeho pochopení jako celku, neboť k celku každého („pravého“) jsoucna náleží i jeho bylost a budoust, tj. i všechny ty složky bylosti, jež vskutku pominuly a již dále přestaly trvat, anebo dokonce které nikdy nenastaly, ale mohly nastat, a také ty složky budousti, které třeba nikdy nenastanou, ačkoliv to ve chvíli aktuálního „ted“ ještě není rozhodnuto.

(Praha, 021224-2.)